

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Energetické daně
Energy taxes

Student: Adéla Štukavcová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kateřina Randová

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Adéla Štukavcová**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Specializace: **00 Účetnictví a daně**
Téma: **Energetické daně**
Energy Taxes

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Základní pojmy z oblasti energetických daní
3. Harmonizace energetických daní s právem Evropské unie
4. Praktické uplatňování energetických daní ve společnosti Ostroj a.s.
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

STIBŮRKOVÁ, Jana. *Daně a daňové poradenství III.: spotřební a ekologické daně*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009. 48 s. ISBN 978-80-7314-164-6.

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7.

ŠULC, Ivo. *Zákon o spotřebních daních s komentářem k 1. 4. 2010*. 3. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 408 s. ISBN 978-80-7263-608-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kateřina Randová**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně. Přílohy číslo 1 až 17, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 10. května

.....*Adéla Štukavcová*.....

Adéla Štukavcová

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 ZÁKLADNÍ POJMY Z OBLASTI ENERGETICKÝCH DANÍ	7
2.1 Společné pojmy pro všechny tři energetické daně [8]	7
2.2 Základní pojmy pro daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (DzZP) [8]8	8
2.2.1 Plátce daně dle ZDZP	8
2.2.2 Předmět daně dle ZDZP	9
2.2.3 Přiznání a zaplacení DZP	9
2.2.4 Základ a sazba DZP	9
2.2.5 Osvobození od DZP a související povolení	10
2.2.6 Daňový doklad a doklad o prodeji k DZP	13
2.3 Základní pojmy pro daň z pevných paliv (DzPP) [8]	14
2.3.1 Plátce DPP	14
2.3.4 Základ a sazba DPP	15
2.3.5 Osvobození od DPP a související povolení	16
2.3.6 Daňový doklad a doklad o prodeji k DPP	17
2.4 Základní pojmy pro daň z elektřiny (DzE) [8]	18
2.4.1 Plátce DE	18
2.4.2 Předmět DE	19
2.4.3 Povinnost přiznat a zaplatit DE	19
2.4.4 Základ a sazba DE	19
2.4.5 Osvobození od DE	19
2.4.6 Daňový doklad a doklad o prodeji k DE	22
3 HARMONIZACE ENERGETICKÝCH DANÍ S PRÁVEM EVROPSKÉ UNIE....	23
3.1 Vznik a důležité smlouvy Evropské unie.....	23
3.2 Energetické daně jako kompenzace negativních externalit	24
3.3 Stěžejní směrnice energetických daní.....	25
3.3.1 Směrnice rady č. 2003/96/EC	25
3.4 Metalurgické procesy	28
3.5 Mineralogické postupy	29
3.6 Energetické daně v ČR	29
3.7 Přípravovaná novela právních předpisů týkajících se energetických daní	30
3.7.1 Uhlíková daň	30
3.7.2 Zrušení osvobození zemního plynu v domácnostech.....	30
3.8 Odvody energetických daní do státního rozpočtu ČR v letech 2008 až 2012	31
3.8.1 Odvod daně ze zemního plynu a ostatních plynů v ČR	31
3.8.2 Odvod daně z pevných paliv v ČR.....	32

3.8.3 Odvod daně z elektřiny v ČR	33
3.9 Komparace energetických daní ve vybraných členských státech	33
4 PRAKTICKÉ UPLATŇOVÁNÍ ENERGETICKÝCH DANÍ VE SPOLEČNOSTI	
OSTROJ a. s.	35
4.1 Společnost Ostroj a.s.	35
4.2 Odvod daně z elektřiny	35
4.3 Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně	37
4.3.1 Návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně	38
4.3.2 Rozhodnutí o vydání povolení správcem daně	38
4.4 Odvod daně ze zemního plynu	39
5 ZÁVĚR.....	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
SEZNAM ZKRATEK.....	45
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Za životní prostředí je považováno vše, co vytváří přirozené podmínky života organismů včetně člověka a je předpokladem dalšího vývoje. Jeho součástí je zejména ovzduší, půda, energie, horniny, voda, organismy a ekosystémy. Jednou z nejdůležitějších složek životního prostředí, bez které se člověk neobejde, je ovzduší. Kvalitě ovzduší je věnována velká pozornost, protože vše, co vdechujeme, se dostává do lidského nitra a působí na lidský organismus. Znečištění životního prostředí je stále aktuální záležitostí nejen v Česku ale i v mnoha jiných státech. Mezi suroviny znečišťující ovzduší patří oxid siřičitý ze spalování uhlí, oxid uhličitý, zemní plyn, prach, uran, ropa či rakovinotvorné polyaromatické uhlovodíky. Stále více je soustřeďováno na ochranu životního prostředí. Hlavním důvodem zavedení těchto daní je omezit znečištění životního prostředí a přinutit firmy k hospodárné výrobě. Existují však výjimky, kdy mnoho firem je od těchto daní osvobozeno. Například z důvodu využívání zdrojů k technologickým účelům či mineralogickým postupům.

Cílem bakalářské práce je analyzovat energetické daně z hlediska právních předpisů a zákonů daňové soustavy. K harmonizaci energetických daní s EU se pojí nemálo skutečností důležitých k rozlišování jednotlivých daňových úprav států EU a možné porovnání s jinými členskými státy. Nakonec jsou v praktické části analyzovány možné problémy či situace spojené s odvodem energetické daně.

První část bakalářské práce je zaměřena na vymezení základních pojmů v oblasti energetických daní. Nejprve jsou uvedeny pojmy společné pro všechny tři energetické daně a dále podrobně rozepsány skutečnosti určité pro dílčí daně.

V druhé části je rozepsán vývoj a historie harmonizace energetických daní s EU pomocí deskripce. Během několika let byla přijata řada směrnic, které jsou neustále novelizovány. Hlavním cílem těchto směrnic byla snaha o harmonizaci aplikace uvedených daní v rámci jednotlivých členských států. V této části jsou rozepsány příjmy z těchto daní v jednotlivých letech či minimální sazby daně uplatnitelné na pohonné hmoty. Pozornost je věnována také zdanění metalurgických procesů a mineralogických postupů a připravované novely energetických daní pro rok 2014, která se vztahuje na uhlíkovou daň a zrušení osvobození zemního plynu pro domácnosti.

Ve třetí části bakalářské práce je provedena praktická aplikace energetických daní ve společnosti Ostroj a. s. za použití analýzy a deskripce. Společnost je z části osvobozena od daně z elektřiny. V další podkapitole jsou popsány jak jednotlivé kroky osvobození od této

daně ze strany společnosti, tak jednotlivé kroky ze strany správce daně. A jaká by nastala situace, kdyby se společnost stala dodavatelem zemního plynu.

V závěru jsou shrnuty poznatky a znalosti k problematice energetických daní vyplývajících z této práce.

2 ZÁKLADNÍ POJMY Z OBLASTI ENERGETICKÝCH DANÍ

Od roku 2008 patří energetické daně do daňové soustavy České republiky. Jsou známy také pod pojmem ekologické či nápravné daně. Historie, vývoj a harmonizace těchto daní budou podrobněji rozebrány ve třetí části bakalářské práce. Energetické daně se člení na daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Daň ze zemního plynu existovala již v minulých letech a řadila se pod spotřební daň z minerálních olejů. Hlavním cílem těchto daní je napravovat selhání trhu v oblasti efektivní alokace zdrojů. Jinak řečeno, daň má vyjadřovat náklady společnosti, jejichž podstatou je snížit či úplně odstranit znečištění životního prostředí, které ohrožují lidské zdraví.

2.1 Společné pojmy pro všechny tři energetické daně [8]

Pojmy jsou vymezeny v části čtyřicáté páté, čtyřicáté šesté, čtyřicáté sedmé zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

Správu daně vykonávají celní úřady. Daňovým územím se rozumí území České republiky a zdaňovacím obdobím pro všechny tři daně je kalendářní měsíc.

Pod pojmem NACE je označována odvětvová klasifikace ekonomických činností uvedená v nařízení Rady (EHS) č. 3037/90, ve znění nařízení Komise (ES) č. 29/2002 o statistické klasifikaci ekonomických činností v Evropském společenství.

Metalurgický proces je tepelné zpracování rud a jejich koncentrátů jako výstupního produktu z této činnosti a výroba kovů uvedená v klasifikaci NACE pod kódem DJ 27 „výroba základních kovů a hutních výrobků“.

Mineralogickými postupy se označují procesy uvedené v klasifikaci NACE pod kódem DI 26 „výroba ostatních nekovových minerálních výrobků“.

Kódem nomenklatury je číselné označení výrobků uvedené v nařízení Rady o celní a statistické nomenklatuře a o Společném celním sazebníku, ve znění platném k 1. lednu 2002.

Identifikačními údaji slouží obchodní firma nebo název, sídlo a daňové identifikační číslo, bylo-li přiděleno, jedná-li se o právnickou osobu; jméno a příjmení, popřípadě obchodní firma, adresa místa trvalého pobytu státního občana České republiky nebo adresa místa pobytu cizince v České republice a daňové identifikační číslo, bylo-li přiděleno, jedná-li se o fyzickou osobu.

Za bezúhonného se považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen za hospodářský trestný čin, nebo ten, na něhož se hledí, jako by nebyl odsouzen.

Plátcí daně, kteří musí daň přiznat a zaplatit, jsou povinni předložit daňové přiznání a zaplatit daň do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla. Podává se i v průběhu konkursního nebo insolvenčního řízení.

Dodatečné daňové přiznání na nižší daňovou povinnost může plátce daně uplatnit nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy mu uplynula lhůta pro podání daňového přiznání za zdaňovací období. Tuto lhůtu nelze prodloužit ani nelze povolit navrácení v předešlý stav.

2.2 Základní pojmy pro daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (DzZP) [8]

Pro účely podle zákona č. 261/2007 Sb., části čtyřicáté páté, dani ze zemního plynu a některých dalších plynů v § 2 v odst. 1 a odst. 2 se považuje dodavatelem právnická nebo podnikající fyzická osoba, která nabývá plyn bez daně za účelem jeho dalšího prodeje; konečným spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která není držitelem povolení k nabytí plynu bez daně; konečným spotřebitelem není provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku plynu; výrobou vtláčení plynu do podzemního zásobníku plynu nebo těžba; dnem dodání se rozumí první den, kdy může nabyvatel nakládat s plynem jako vlastník, nebo den odečtu z měřicího zařízení, popřípadě den zjištění skutečné spotřeby plynu dodaného prostřednictvím plynárenského zařízení.

2.2.1 Plátce daně dle ZDZP

Plátcem daně dle ZDZP § 3 odst. 1 je dodavatel, který na daňovém území dodal plyn konečnému spotřebiteli; provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku plynu; fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn zdaněný nižší sazbou daně k účelu, kterému odpovídá vyšší sazba daně; fyzická nebo

právnická osoba, která použila plyn osvobozený od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněný plyn, s výjimkou plynu osvobozeného od daně.

2.2.2 Předmět daně dle ZDZP

Předmětem daně dle ZDZP § 4 je plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11, 2711 21, 2711 29 a 2705

- a) určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro pohon motorů nebo pro jiné účely, s výjimkou plynu uvedeného v písmenu b) a c),
- b) určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro výrobu tepla bez ohledu na způsob spotřeby tepla (dále jen „výroba tepla“), nebo
- c) určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro stacionární motory; v souvislosti s provozy a stroji používanými při stavbách, stavebně inženýrských pracích a veřejných pracích; pro vozidla používaná mimo veřejné cesty, nebo pro vozidla, která nejsou schválená k používání převážně na veřejných silnicích.

2.2.3 Přiznání a zaplacení DZP

Dle ZDZP § 5 odst. 1 vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit dnem

- dodání plynu konečnému spotřebiteli na daňovém území,
- spotřeby plynu provozovatelem distribuční soustavy, provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem podzemního zásobníku plynu,
- spotřeby plynu, u něhož byla uplatněna sazba daně nižší než sazba daně stanovena pro daný účel použití,
- spotřeby plynu osvobozeného od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo
- spotřeby nezdaněného plynu, s výjimkou plynu osvobozeného od daně.

Dle ZDZP § 5 odst. 2 povinnost daň přiznat a zaplatit nevzniká, pokud fyzická nebo právnická osoba, která nabyla zdaněný plyn nebo plyn osvobozený od daně, dodá takový plyn jiné fyzické nebo právnické osobě.

2.2.4 Základ a sazba DZP

Základ daně dle ZDZP § 6 je množství plynu v MWh spalného tepla.

Sazby daně jsou stanoveny takto:

- a) 264,80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 29 a 2705, který je předmětem daně dle § 4 písm. a),
- b) v období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2011 činila sazba daně 0 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- c) v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2014 činí sazba daně 34,20 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- d) v období od 1. ledna 2015 do 31. prosince 2017 bude sazba daně 68,40 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- e) v období od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2019 bude sazba daně 136,80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- f) od 1. ledna 2020 bude sazba daně činit 264,80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, který je předmětem daně podle § 4 písm. a),
- g) 30,60 Kč/MWh spalného tepla pro plyn, který je předmětem daně podle § 4 písm. b),
- h) 30,60 Kč/MWh spalného tepla pro plyn, který je předmětem daně podle § 4 písm. c).

Nelze-li vyjádřit spalné teplo plynu v MWh, určí se spalné teplo ve výši 15 MWh na tunu plynu.

Výše daňové povinnosti se vypočítá vynásobením základu daně sazbou daně.

2.2.5 Osvobození od DZP a související povolení

Dle ZDZP § 8 je od daně osvobozen plyn určený k použití, nabízený k prodeji nebo použitý

- pro výrobu tepla v domácnostech a v domovních kotelnách uvedený pod kódy

nomenklatury 2711 11 a 2711 21,

- k výrobě elektřiny,
- pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla v generátorech s minimální stanovenou účinností podle zvláštního právního předpisu, pokud je teplo z kombinované výroby elektřiny dodáváno domácnostem,
- jako pohonná hmota pro plavby po vodách na daňovém území - toto osvobození se netýká plynu použitého jako pohonná hmota pro soukromá rekreační plavidla vymezená v zákoně o spotřebních daních,
- v metalurgických procesech,
- k mineralogickým postupům, nebo
- k jinému účelu než pro pohon motorů nebo pro výrobu tepla, i když při takovém použití vzniká technologické teplo.

Nabýt plyn osvobozený od daně dle § 8 jinak než výrobou může pouze konečný spotřebitel, který je držitelem povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně.

Dále dle § 8 je od daně osvobozen

- plyn nabytý prostřednictvím plynárenského zařízení podle odst. 1 písm. b) až g) pouze tehdy, pokud je odebrán prostřednictvím plynárenského zařízení do odběrného místa vybaveného měřidlem, jehož typ a výrobní číslo je uvedeno v povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně;
- plyn použitý při výrobě nebo zpracování plynu a výrobků, které jsou předmětem daně z minerálních olejů a daně z pevných paliv v prostorách podniku, ve kterém byl tento plyn vyroben. Toto osvobození od daně se však nevztahuje na spotřebu plynu pro účely nesouvisející s výrobou nebo zpracováním uvedených výrobků, zejména pak pro pohon vozidel;
- plyn maximálně do výše technicky zdůvodněných skutečných ztrát při dopravě a skladování. Celní úřad je oprávněn posoudit, zda vzniklé ztráty plynu odpovídají charakteru činnosti plátce daně a obvyklé výši ztrát jiných plátců daně při stejné nebo obdobné činnosti, a o zjištěný rozdíl upravit základ daně;

- plyn, který se v okamžiku vstupu na daňové území nachází v běžných nádržích motorových dopravních prostředků, pracovních strojů, klimatizačních, chladírenských a jiných podobných zařízení a slouží k jejich vlastnímu pohonu a provozu. Běžnou nádrží se pro účely této části rozumí nádrž, která umožňuje přímé použití plynu;
- bioplyn určený k použití, nabízený k prodeji nebo použitý pro pohon motorů.

O vydání povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně dle ZDZP § 9 rozhoduje celní úřad. Návrh na vydání povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně obsahuje identifikační údaje navrhovatele; předpokládané roční množství odebraného plynu osvobozeného od daně v MWh spalného tepla; typ a výrobní číslo měřicího zařízení, kterým je osazeno odběrné místo určené pro odběr plynu osvobozeného od daně, je-li plyn nabýván prostřednictvím plynárenského zařízení; výpis z obchodního, živnostenského nebo jiného obdobného rejstříku, je-li navrhovatel zahraniční osobou. Výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů.

Celní úřad vydá povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně, jestliže návrh na vydání povolení obsahuje náležitosti uvedené v ZDZP § 9; navrhovatel je bezúhonný; navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona nebo v konkurzním řízení a navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení o tom, že držitel povolení použil plyn osvobozený od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje a nepřiznal daň odpovídající jinému účelu použití plynu, nebo o tom, že držiteli povolení byla opakovaně uložena pokuta jako plátcí daně, který spotřeboval plyn, s výjimkou plynu osvobozeného od daně nebo jako držiteli povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně za to, že nevede za jednotlivá zdaňovací období evidenci o množství nabytého plynu, spotřebovaného plynu, s výjimkou plynu osvobozeného od daně, s uvedením účelu použití plynu a spotřebovaného plynu osvobozeného od daně. Povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně se vydává na dobu 5 let.

Držitel povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně dle ZDZP § 11 je povinen oznámit celnímu úřadu každou změnu do 15 dnů ode dne jejich změny. Dojde-li ke změně typu a čísla měřicího zařízení, celní úřad rozhodne na základně oznámení do 30 dnů o změně původního povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně.

Povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně zanikne uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno; zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou;

dnem nabytí právní moci usnesení soudu o prohlášení konkursu na majetek držitele povolení; dnem nabytí právní moci usnesení soudu o zamítnutí insolventního návrhu pro nedostatek majetku držitele povolení, nebo dnem zániku živnostenského či jiného obdobného oprávnění držitele povolení.

Nabýt plyn bez daně podle ZDZP § 12 může na daňovém území pouze dodavatel, a to na základě povolení k nabytí plynu bez daně. To neplatí pro nabytí plynu bez daně výrobou.

O vydání povolení k nabytí plynu bez daně dle ZDZP § 13 rozhoduje celní úřad. Návrh na vydání povolení obsahuje identifikační údaje navrhovatele; předpokládané roční množství odebraného plynu bez daně v MWh; výpis z obchodního, živnostenského nebo jiného obdobného rejstříku, je-li navrhovatelem zahraniční osoba. Výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů. Také obsahuje doklad prokazující, že navrhovatel je držitelem licence na obchod s plynem, pokud bude plyn odebírán převážně prostřednictvím plynárenského zařízení.

Povolení k nabytí plynu bez daně se vydává na dobu 5 let.

Povolení k nabytí plynu bez daně dle ZDZP § 15 zanikne uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno; zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou; dnem nabytí právní moci usnesení soudu o prohlášení konkursu na majetek držitele povolení; dnem nabytí právní moci usnesení soudu o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku držitele povolení; dnem zániku nebo zrušení licence na obchod s plynem, pokud je plyn odebírán převážně prostřednictvím plynárenského zařízení; dnem zániku živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění držitele povolení.

Celní úřad zruší povolení k nabytí plynu bez daně, jestliže držitel povolení o zrušení povolení požádá nebo držitel povolení nabývá plyn bez daně převážně za jiným účelem než za účelem jeho dalšího prodeje. Anebo držitel povolení opakovaně porušil zákaz o dodání plynu, nesplnil požadavky ohledně daňového dokladu a dokladu o prodeji nebo mu byla opakovaně uložena pokuta za to, že jako dodavatel nevede evidenci.

Dodavatel nesmí na daňovém území dodat plyn osvobozený od daně a dodat plyn bez daně fyzické nebo právnické osobě, která není držitelem povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně nebo nemá povolení k nabytí plynu bez daně.

2.2.6 Daňový doklad a doklad o prodeji k DZP

Dle ZDZP § 17 vystavuje dodavatel při dodání plynu konečnému spotřebiteli daňový doklad a při dodání plynu bez daně jinému dodavateli vystavuje dodavatel doklad o prodeji.

Dodavatel je povinen vystavit daňový doklad do 15 dnů ode dne dodání plynu konečnému spotřebiteli. Obsahuje identifikační údaje dodavatele, identifikační údaje konečného spotřebitele. Typ a výrobní číslo měřicího zařízení, kterým je osazeno odběrné místo, je-li plyn dodáván prostřednictvím plynárenského zařízení. Množství dodaného plynu v MWh spalného tepla, s výjimkou plynu osvobozeného od daně. Množství dodaného plynu osvobozeného od daně v MWh spalného tepla, účel použití, výši daně celkem v Kč, den dodání, datum vystavení daňového dokladu, číslo daňového dokladu.

Doklad o prodeji je dodavatel povinen vystavit do 15 dnů ode dne dodání plynu bez daně jinému dodavateli. Obsahuje identifikační údaje dodavatele, který dodává plyn a identifikační údaje dodavatele, který nabývá plyn; množství dodaného plynu v MWh spalného tepla; den dodání; datum vystavení dokladu o prodeji a číslo dokladu o prodeji.

2.3 Základní pojmy pro daň z pevných paliv (DzPP) [8]

Pro účely podle zákona č. 261/2007 Sb., části čtyřicáté šesté, dani z pevných paliv v § 2 v odst. 1 a odst. 2 se považuje dodavatelem právnická nebo podnikající fyzická osoba, která nabývá pevná paliva bez daně za účelem jejich dalšího prodeje; konečným spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která není držitelem povolení k nabytí pevných paliv bez daně; do výroby se zahrnuje i těžba; den dodání první den, kdy může nabyvatel s pevnými palivy nakládat jako vlastník.

2.3.1 Plátce DPP

Plátcem daně dle ZDPP § 3 odst. 1 je dodavatel, který na daňovém území dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli; fyzická nebo právnická osoba, která použila pevná paliva osvobozená od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje; fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněná pevná paliva, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně.

2.3.2 Předmět DPP

Do předmětu daně dle ZDPP § 4 spadá černé uhlí, brikety, bulety a podobná pevná paliva vyrobená z černého uhlí uvedená pod kódem nomenklatury 2701; hnědé uhlí,

hnědouhelné brikety, též aglomerované hnědé uhlí kromě gagátu (černého jantaru) uvedené pod kódem nomenklatury 2702; koks a polokoks z černého uhlí, hnědé uhlí nebo rašeliny, též aglomerovaný, retortové uhlí uvedené pod kódem nomenklatury 2704, a také ostatní uhlovodíky uvedené pod kódy nomenklatury 2706, 2708, 2713 až 2715, pokud jsou určeny k použití, nabízeny k prodeji nebo používány pro výrobu tepla.

2.3.3 Přiznání a zaplacení DPP

Dle ZDPP § 5 odst. 1 vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit dnem

- dodání pevných paliv konečnému spotřebiteli na daňovém území,
- spotřeby pevných paliv osvobozených od daně pro jiné účely, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo
- spotřeby nezdaněných pevných paliv, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně.

Dle ZDPP § 5 odst. 2 povinnost daň přiznat a zaplatit nevzniká, pokud fyzická nebo právnická osoba, která nabyla zdaněná pevná paliva nebo pevná paliva osvobozená od daně, dodá taková pevná paliva jiné fyzické nebo právnické osobě.

2.3.4 Základ a sazba DPP

Dle ZDPP § 6 je základem daně množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku.

Sazba daně činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku. Spalné teplo v původním vzorku se prokazuje výsledky měření akreditované laboratoře, které nesmí být starší než 1 rok. Pokud nelze spalné teplo v původním vzorku takto prokázat, stanoví se spalné teplo ve výši 33 GJ na tunu pevných paliv.

Akreditovaná laboratoř má způsobilost zkušební laboratoře uznané národním akreditačním orgánem k provádění zkoušek nebo vzorkování vymezených v Osvědčení o akreditaci podle ČSN EN ISO 17025.

Výše daňové povinnosti se vypočítá vynásobením základu daně sazbou daně.

2.3.5 Osvobození od DPP a související povolení

Dle ZDPP § 8 jsou od daně osvobozena pevná paliva určená k použití, nabízená k prodeji nebo použitá k výrobě elektřiny; pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla v generátorech s minimální stanovenou účinností podle zvláštního právního předpisu, pokud je teplo z kombinované výroby elektřiny a tepla dodáváno domácnostem; jako pohonná hmota nebo palivo pro plavby po vodách na daňovém území (toto osvobození se netýká pevných

paliv používaných pro soukromá rekreační plavidla vymezená v zákoně o spotřebních daních); v chemických redukčních procesech ve vysokých pecích, v metalurgických procesech, k mineralogickým postupům, k výrobě koksu a k jinému účelu než pro pohon motorů nebo pro výrobu tepla, i když při takovém použití vzniká technologické teplo, nebo k technologickým účelům v podniku, ve kterém byla pevná paliva vyrobena.

Nabýt pevná paliva osvobozená od daně podle předchozích případů jinak než výrobou může pouze konečný spotřebitel, který je držitelem povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně.

Mezi další pevná paliva osvobozena od daně patří pevná paliva maximálně do výše technicky zdůvodněných skutečných ztrát při dopravě a skladování. Celní úřad je oprávněn posoudit, zda vzniklé ztráty pevných paliv odpovídají charakteru činnosti plátce daně a obvyklé výši ztrát jiných plátců daně při stejné nebo obdobné činnosti, a o zjištěný rozdíl upravit základ daně.

Povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně dle ZDPP § 9

O vydání povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně rozhoduje celní úřad. Návrh na vydání povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně obsahuje identifikační údaje navrhovatele; předpokládané roční množství odebraných pevných paliv osvobozených od daně v GJ spalného tepla v původním vzorku; výpis z obchodního, živnostenského nebo jiného obdobného rejstříku, je-li navrhovatel zahraniční osobou - výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů.

Návrh na vydání povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně musí rovněž obsahovat popis účelu a také způsob použití pevných paliv osvobozených od daně včetně odkazu na ustanovení této části, podle něhož jsou pevná paliva osvobozena od daně.

Celní úřad vydá povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně, jestliže návrh na vydání povolení obsahuje náležitosti dle zákona; navrhovatel je bezúhonný, navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona nebo v konkurzním řízení a navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení

- o tom, že držitel povolení použil pevná paliva osvobozená od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, a nepřiznal daň odpovídající jinému účelu použití pevných paliv;
- nebo o tom, že držiteli povolení byla opakovaně uložena pokuta jako plátcí daně, který spotřeboval nezdaněná pevná paliva, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně nebo jako držiteli povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně za to, že nevede za jednotlivá zdaňovací období evidenci o množství a druzích nabytých pevných paliv, spotřebovaných pevných paliv, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně; spotřebovaných pevných paliv osvobozených od daně a zásob pevných paliv.

Povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně se vydává na dobu 5 let.

Držitel povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně dle ZDPP § 11 je povinen oznámit celnímu úřadu každou změnu údajů nejpozději do 15 dnů ode dne jejich změny.

Povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně zanikne uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno; zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou; dnem nabytí právní moci usnesení soudu o prohlášení konkursu na majetek držitele povolení; dnem nabytí právní moci usnesení soudu o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku držitele povolení, nebo dnem zániku živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění držitele povolení.

Aby mohl dodavatel nabýt pevná paliva na daňovém území, musí získat povolení k nabytí pevných paliv bez daně. To neplatí pro nabytí pevných paliv bez daně výrobou.

O vydání tohoto povolení dle ZDPP § 13 rozhoduje celní úřad. Návrh na vydání povolení obsahuje identifikační údaje navrhovatele; předpokládané roční množství odebraných pevných paliv bez daně v GJ spalného tepla v původním vzorku; výpis z obchodního, živnostenského nebo jiného obdobného rejstříku, je-li navrhovatelem zahraniční osoba - výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů.

2.3.6 Daňový doklad a doklad o prodeji k DPP

Daňový doklad dle ZDPP § 17 vystavuje dodavatel při dodání pevných paliv konečnému spotřebiteli a je povinen tento doklad vystavit do 15 dnů ode dne dodání pevných paliv konečnému spotřebiteli. Doklad obsahuje identifikační údaje dodavatele; identifikační

údaje konečného spotřebitele; množství a druh dodaných pevných paliv v GJ spalného tepla v původním vzorku, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně; množství a druh dodaných pevných paliv osvobozených od daně v GJ spalného tepla v původním vzorku; výši daně celkem v Kč; den dodání; datum vystavení a číslo daňového dokladu.

Doklad o prodeji je dodavatel povinen vystavit do 15 dnů ode dne dodání pevných paliv bez daně jinému dodavateli. Doklad obsahuje identifikační údaje dodavatele, který dodává pevná paliva; identifikační údaje dodavatele, který nabývá pevná paliva; množství a druh dodaných pevných paliv v GJ spalného tepla v původním vzorku; den dodání; datum vystavení a číslo dokladu o prodeji.

2.4 Základní pojmy pro daň z elektřiny (DzE) [8]

Pro účely podle zákona č. 261/2007 Sb., části čtyřicáté sedmé, daní z elektřiny v § 2 v odst. 1 a odst. 2 se považuje dodavatelem obchodník s elektřinou, výrobce podle energetického zákona a operátor trhu s elektřinou; konečným spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která není držitelem povolení k nabytí elektřiny bez daně; konečným spotřebitelem není provozovatel distribuční či přenosové soustavy; ekologicky šetrnou elektřinou je elektřina pocházející ze sluneční energie, větrné energie nebo geotermální energie, dále vyrobená ve vodních elektrárnách, vyrobená z biomasy nebo produktů vyrobených z biomasy, vyrobená z emisí metanu z uzavřených uhelných dolů, nebo vyrobená z palivových článků; dnem dodání se rozumí den odečtu z měřicího zařízení, popřípadě den zjištění skutečné spotřeby elektřiny.

2.4.1 Plátce DE

Plátcem daně dle ZDE § 3 odst. 1 je dodavatel, který na daňovém území dodal elektřinu konečnému spotřebiteli; provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přenosové soustavy; fyzická nebo právnická osoba, která použila elektřinu osvobozenou od daně podle ZDE § 8 odst. 2 k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje; fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněnou elektřinu, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně.

2.4.2 Předmět DE

Předmětem daně u ZDE podle § 4 je elektřina uvedená pod kódem nomenklatury 2716.

2.4.3 Povinnost přiznat a zaplatit DE

Dle ZDE § 5 vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit dnem dodání elektřiny konečnému spotřebiteli na daňovém území; spotřeby elektřiny osvobozené od daně podle ZDE § 8 odst. 2 k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo vzniká dnem spotřeby nezdaněné elektřiny, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně.

Povinnost daň přiznat a zaplatit nevzniká, pokud fyzická nebo právnická osoba, která nabyla zdaněnou elektřinu nebo elektřinu osvobozenou od daně, dodá takovou elektřinu jiné fyzické nebo právnické osobě.

2.4.4 Základ a sazba DE

Základem daně je množství elektřiny vyjádřené v MWh.

Pevně stanovená sazba daně činí 28,30 Kč/MWh.

Výše daňové povinnosti se vypočítá vynásobením základu daně sazbou daně.

2.4.5 Osvobození od DE

Osvobození od daně dle ZDE § 8 se vztahuje na elektřinu, která je ekologicky šetrná; vyrobená v dopravních prostředcích, pokud je tam spotřebována; vyrobená ze zdaněných výrobků, které jsou předmětem daně ze zemního plynu, daně z pevných paliv nebo spotřební daně, v zařízeních se jmenovitým elektrickým výkonem do 2 MW, pokud je taková elektřina spotřebována přímo nebo je dodávána prostřednictvím vedení, kterým je dodávána výhradně taková elektřina.

Podle ZDE § 8 odst. 2 je dále od daně osvobozena elektřina určená k použití nebo použitá k technologickým účelům nezbytným pro výrobu elektřiny nebo kombinovanou výrobu elektřiny a tepla; k technologickým účelům nezbytným k udržení schopnosti vyrábět elektřinu nebo kombinovanou výrobu elektřiny a tepla; ke krytí ztrát v přenosové nebo

distribuční soustavě; při provozování dráhy a drážní dopravy pro přepravu osob a věcí na železniční, tramvajové a trolejbusové dráze; při elektrolytických nebo metalurgických procesech či k mineralogickým postupům.

Nabytí elektřinu osvobozenou od daně jinak než výrobou může konečný spotřebitel, který je držitelem povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně.

O povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně dle ZDE § 9 rozhoduje celní úřad. Návrh na vydání tohoto povolení obsahuje identifikační údaje navrhovatele; předpokládané roční množství odebrané elektřiny osvobozené od daně v MWh; registrační číslo odběrného místa určeného pro odběr elektřiny osvobozené od daně. Dále obsahuje rozhodnutí o udělení licence na výrobu elektřiny a výpis z obchodního, živnostenského nebo jiného obdobného rejstříku, je-li navrhovatel zahraniční osobou. Výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů.

Návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně musí rovněž obsahovat popis účelu a způsobu použití elektřiny osvobozené od daně včetně odkazu na ustanovení této části, podle něhož je elektřina osvobozena od daně; schéma, které zobrazuje odběrné elektrické zařízení v odběrném místě navrhovatele odpovídající skutečnému stavu, včetně zařízení využívajících elektřinu osvobozenou od daně.

Dle ZDE § 10 celní úřad vydá povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně, jestliže návrh na vydání povolení obsahuje všechny náležitosti dle zákona; navrhovatel je bezúhonný; navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona nebo v konkursním řízení; navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení o tom, že držitel povolení použil elektřinu osvobozenou od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, a nepřiznal daň, která odpovídá jinému účelu použití elektřiny. Nebo o tom, že držitel povolení byla opakovaně uložena pokuta za spáchání správního deliktu v případě, že jako plátce daně či jako držitel povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně nevede za jednotlivá zdaňovací období evidenci o množství nabyté elektřiny, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně; nabyté elektřiny osvobozené od daně; spotřebované elektřiny, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně a spotřebované elektřiny osvobozené od daně. Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně se vydává na dobu 5 let.

Držitel povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně je povinen dle ZDE § 11 oznámit celnímu úřadu každou změnu údajů do 15 dnů ode dne jejich změny.

Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně zanikne uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno; zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou; v

den nabytí právní moci usnesení soudu o prohlášení konkursu na majetek držitele povolení; v den nabytí právní moci usnesení soudu o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku držitele povolení, a nebo v den zániku živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění držitele povolení.

Celní úřad zruší povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně v případě, že držitel povolení o zrušení povolení požádá nebo použil elektřinu osvobozenou od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, a nepřiznal daň, která odpovídá jinému účelu použití elektřiny, nebo držiteli povolení byla opakovaně uložena pokuta za spáchání

správního deliktu v případě, že jako plátce daně či jako držitel povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně nevede za jednotlivá zdaňovací období evidenci o množství nabyté elektřiny, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně; nabyté elektřiny osvobozené od daně; spotřebované elektřiny, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně a spotřebované elektřiny osvobozené od daně.

Nabytí elektřinu bez daně dle ZDE § 12 může na daňovém území pouze obchodník s elektřinou, a to na základě povolení k nabytí elektřiny bez daně. To neplatí pro nabytí elektřiny bez daně výrobou a nabytí elektřiny operátorem trhu s elektřinou.

O vydání povolení k nabytí elektřiny bez daně rozhoduje podle ZDE § 13 celní úřad. Návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny bez daně obsahuje identifikační údaje navrhovatele; předpokládané roční množství odebrané elektřiny bez daně v MWh; výpis z obchodního, živnostenského nebo jiného obdobného rejstříku, je-li navrhovatelem zahraniční osoba - výpis nesmí být v den podání návrhu starší více než 30 dnů; doklad, který prokazuje, že navrhovatel je držitelem licence na obchod s elektřinou.

Celní úřad vydá povolení k nabytí elektřiny bez daně, jestliže návrh na vydání povolení obsahuje náležitosti dle zákona; navrhovatel je bezúhonný; navrhovatel není v úpadku podle insolvenčního zákona nebo v konkursním řízení. A navrhovateli nebylo v posledním roce zrušeno povolení o tom, že držitel povolení nabývá elektřinu bez daně převážně za jiným účelem než za účelem jejího dalšího prodeje, nebo držitel opakovaně porušil zákaz dodání elektřiny osvobozené od daně dle § 16, nebo úplně správně nevystavil daňový doklad a doklad o prodeji, nebo mu byla opakovaně uložena pokuta za spáchání správního deliktu v případě, že jako dodavatel nevede evidenci pro daňové účely. Povolení k nabytí elektřiny bez daně se vydává na dobu 5 let.

Povolení k nabytí elektřiny bez daně dle ZDE § 15 zanikne uplynutím doby, na kterou bylo povolení vydáno; zánikem právnické osoby, je-li držitel povolení právnickou osobou; v den nabytí právní moci usnesení soudu o prohlášení konkursu na majetek držitele povolení;

v den nabytí právní moci usnesení soudu o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku držitele povolení; v den zániku nebo zrušení licence na obchod s elektřinou; v den zániku živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění držitele povolení.

Dle ZDE § 15 celní úřad zruší povolení k nabytí elektřiny bez daně, jestliže držitel povolení o zrušení povolení požádá; držitel povolení nabývá elektřinu bez daně převážně za jiným účelem než za účelem jejího dalšího prodeje, nebo držitel povolení znovu porušil zákaz dodání elektřiny osvobozené od daně dle § 16, nebo úplně správně nevystavil daňový doklad a doklad o prodeji, nebo mu byla opakovaně uložena pokuta za spáchání správního deliktu v případě, že jako dodavatel nevede evidenci pro daňové účely.

2.4.6 Daňový doklad a doklad o prodeji k DE

Daňový doklad dle ZDE § 17 vystavuje dodavatel při dodání elektřiny konečnému spotřebiteli a je povinen tento doklad vystavit do 15 dnů ode dne dodání elektřiny konečnému spotřebiteli. Doklad obsahuje identifikační údaje dodavatele a konečného spotřebitele; registrační číslo odběrného místa, množství dodané elektřiny v MWh, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně; množství dodané elektřiny osvobozené od daně v MWh; výši daně celkem v Kč; den dodání; datum vystavení a číslo daňového dokladu.

Doklad o prodeji je dodavatel povinen vystavit do 15 dnů ode dne dodání elektřiny bez daně obchodníkovi s elektřinou. Obsahuje identifikační údaje dodavatele a obchodníka s elektřinou; množství dodané elektřiny v MWh; den dodání; datum vystavení a číslo dokladu o prodeji.

3 HARMONIZACE ENERGETICKÝCH DANÍ S PRÁVEM EVROPSKÉ UNIE

3.1 Vznik a důležité smlouvy Evropské unie

Evropská unie vznikla za účelem skončit dlouholeté válečné spory mezi sousedními státy, které dosáhly svého vrcholu druhou světovou válkou a začít mezi sebou více spolupracovat. Podepsáním Maastrichtské smlouvy 1. listopadu roku 1993 vznikla Evropská unie oficiálně. Tomu ale předcházelo mnoho historických a politických událostí. Evropská unie se vyvíjela několik desítek let. Základním stavebním jádrem evropské integrace se stalo pět hlavních smluv, které byly v průběhu vývoje nejednou novelizovány. Primární smlouvou, podepsanou dne 18. 4. 1951, byla Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), nebo nazývána také jako Pařížská smlouva, protože byla podepsána v Paříži. Dne 25. 3. 1957 byly v Římě společně sepsány další primární smlouvy. Jedna z nich byla Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euroatom). A druhá smlouva, podepsána tentýž den, se nazývala Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS), která byla s působností od 1. 1. 1993 přejmenována na Evropské společenství (ES). Jelikož tato tři jmenovaná společenství si konkretizovala společné orgány, začal se užívat společný název Evropská společenství (ES), jenž se uplatňuje dodnes. [4]

Sepsáním čtvrtého dokumentu tzv. Smlouvy o Evropské unii, která je dána Maastrichtskou smlouvou podepsanou 7. února 1992 s působností od 1. listopadu 1993, vznikají nové formy spolupráce členských zemí ve sféře zahraniční politiky, spravedlnosti, obrany a interních věcí. Maastrichtskou smlouvou vznikl nový stupeň integrace. Byla sepsána tzv. pilířová struktura EU, která obsahuje tři základní pilíře

- Evropská společenství
- Společná zahraniční a bezpečnostní politika
- Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech

V roce 2009 byl přijat pátý a zatím poslední primární dokument EU, známý pod názvem Lisabonská smlouva. Smlouva je rozdělena na dvě hlavní části, ve kterých se hovoří o provedených změnách ve Smlouvě o Evropské unii a ve Smlouvě o Evropských společenstvích.[3]

Nyní má Evropská unie dvacet sedm členských států. Patří tam Belgie, Bulharsko,

Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.

Jedním z klíčových témat druhé poloviny 20. století byla globalizace, od regionálních trhů se přechází k trhu celosvětovému. Vznikají nadnárodní společnosti, v mezinárodním obchodě dochází ke zřetelnému pohybu, k přesunutí kapitálu a tyto pohyby způsobují setkávání rozličných daňových systémů. Je pochopitelné, že se daňové systémy různých států od sebe lišily a vyvíjely samostatně. Každá země má své národní tradice, určité přírodní podmínky, náboženství a vlastní zákony. To vše souvisí s daňovým systémem určité země. Pokud vzroste objem světového obchodu, jednotlivá země nesmí opomenout zareagovat na daňové systémy obchodních partnerů. [4]

Úsilí o harmonizaci daňových soustav členských států od začátku souvisela s nápadem společného vnitřního trhu, protože vytvoření tohoto trhu souviselo především s odstraněním překážek obchodu, jímž byly v první řadě rozdílné systémy nepřímého zdanění a odlišné daňové sazby. Nepřímé daně jsou velmi úzce spojeny s téměř všemi činnostmi hospodářských subjektů, proto ovlivňují podnikání na vnitřním trhu výrazněji. [3]

Články 95 až 98 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství lze považovat za zásadní daňová ustanovení očekávající spolupráci zemí Evropské unie. Rozštěpení sporných otázek článků jako by předpovídalo příští priority Společenství. Nepřímým daním jsou ve smlouvě věnovány čtyři články, kdežto přímými daněmi se zabývá pouze článek 98. Harmonizaci daní ve Smlouvě o založení Evropského společenství podporuje také článek 174, z něhož se dá nepřímo vyvodit harmonizaci akcízů z energií. V harmonizačním procesu se klade největší pozornost na daň z přidané hodnoty, nicméně spotřební a ekologické daně jsou také velmi významné. [3]

3.2 Energetické daně jako kompenzace negativních externalit

Negativní externalita nastává v situaci, kdy některé ekonomické subjekty přenášejí bez odpovídající kompenzace část nákladů své činnosti na subjekty, které se na této aktivitě nepodílejí, jak uvádí Jurečka (2010, s. 316). Nákladem jsou zde myšleny nejen finanční prostředky potřebné k výrobě, ale také úbytek blahobytu a životního pohodlí, popřípadě další nesnáze, které mohou ukřivděným osobám ztížit „nezaviněně“ jejich situaci. Proto jsou stanoveny zákony a předpisy k omezování negativních externalit stanovením maximálních

limitů pro znečištění životního prostředí. Jedním ze zákonů jsou dané také odvody energetických daní, které firmy tímto způsobem do určité míry kompenzují. Při nedodržení stanovených podmínek, může být firma pokutována. [1]

Příklad z reálného života: Společnost Vítkovice a.s. se zabývá výrobou metalurgie, strojírenských dílů a tudíž produkuje do ovzduší zplodiny, které znečišťují ovzduší. Tím pádem okolní obyvatelé nemohou dýchat čistý vzduch, což dopadá i na zemědělství a pěstitelskou činnost. Výroba této firmy je externalizována – přenášena na nezúčastněné subjekty a okolí. Negativní externalitou je považován i přístup nás lidí k okolnímu světu, znečišťováním přírody například odhozením prázdné PET láhve na ulici či v lese. [1]

3.3 Stěžejní směrnice energetických daní

Do jednotného trhu byla přijata řada směrnic. Směrnice č. 92/81/EEC v minulosti upravovala energetické daně, které spadaly do spotřebních daní a řadily se do minerálních olejů, které byly prodávány nebo užívány jako pohonná hmota či palivo. Směrnice č. 2006/18/EC se zabývá možností uplatnit sníženou sazbu daně u elektřiny, zemního plynu a dálkového vytápění. [2]

3.3.1 Směrnice rady č. 2003/96/EC

Dne 27. října roku 2003 byla v Lucemburku přijata Směrnice č. 2003/96/EC, která je zásadním dokumentem v oblasti energetických daní. Nastaly změny v šíři zdaňování minerálních olejů, elektrické energie, zemního plynu a uhlí. Závažné nerovnosti a nesrovnalosti mezi vnitrostátními stupni zdanění energetických produktů, které uplatňují členské státy, by mohly poškodit a oslabit řádné fungování vnitřního trhu. Aby vnitřní trh řádně fungoval, zavádějí se minimální daňové sazby na elektřinu a jiné energetické produkty. Země EU chtějí zavádět nebo ponechat rozličné formy zdanění energetických produktů a elektřiny. Proto je logické určit různé minimální úrovně zdanění v rámci členských států, protože způsob použití energetických produktů a elektřiny je různý, liší se od sebe. Směrnice vytyčuje minimální sazby daně z energetických produktů v souvislosti s cílem jejich užívání.

Mohou se objevit i důvody nutné ke snížení úrovně zdanění nebo osvobození od daně. Důvodem je například nedostatečná harmonizace, zohlednění sociální problematiky a potíží se životním prostředím. [6]

Určitou pozornost si zaslouží společnosti, které dohody uzavírají za účelem výrazného zvýšení ochrany environmentálního prostředí a energetické působivosti. Zvláště velkoodběratelům elektrické energie se dostává velkých výhod. Osvobození od daně se vztahuje především na kombinovanou výrobu tepla a elektrickou energii za účelem využití podobných zdrojů energie. Do osvobození od daně spadají také biopaliva. [6]

Jedním z cílů směrnice je snaha ochránit fungování vnitřního trhu prostřednictvím minimálních sazeb, které napomohou snížení rozdílů zdanění energie mezi členskými státy, jak uvádí Láchová (2007, s. 83).

Dalším cílem směrnice je v souvislosti s Kjótským protokolem¹ zredukovat emise, tudíž firmám v zemích Evropské unie je možno přinášet daňové výhody, které uskutečňují opatření snižující emise. [2]

Pro účely této směrnice se pojmem „energetické produkty“ rozumějí výrobky:

- a) kódů KN 1507 až 1518, pokud mají být použity jako palivo nebo pohonná hmota;
- b) kódů KN 2701, 2702 a 2704 až 2715;
- c) kódů KN 2901 a 2902;
- d) kódu KN 2905 11 00, které nejsou syntetického původu, pokud mají být použity jako palivo nebo pohonná hmota;
- e) kódu KN 3403;
- f) kódu KN 3811;
- g) kódu KN 3817;
- h) kódu KN 3824 90 99, pokud mají být použity jako palivo nebo pohonná hmota.

Pokud jsou určeny k použití, nabízeny k prodeji nebo používány jako pohonná hmota nebo palivo, zdaňují se energetické produkty jiné než produkty, pro které je úroveň zdanění stanovena v této směrnici, podle účelu použití sazbou v téže výši jako sazba pro obdobné palivo nebo pohonnou hmotu. Energetický produkt má dvojí použití, pokud se používá jednak jako palivo, a jednak pro jiné účely než jako pohonná hmota nebo palivo. Za dvojí použití se považuje i použití energetických produktů pro chemickou redukci a v elektrolytických a

¹ Protokol podepsaly země, které souhlasily se snižováním emisí plynů způsobující skleníkový efekt a tento souhlas musí dodržovat.

metalurgických procesech. Úrovně zdanění, které členské státy uplatňují na energetické produkty a elektřinu nesmí být nižší než minimální úrovně zdanění předepsané touto směrnicí. Pro účely této směrnice se „úrovní zdanění“ rozumí celková výše všech nepřímých daní (s výjimkou DPH), která se vypočítává přímo nebo nepřímo z množství energetických produktů a elektřiny v době jejich propuštění pro domácí spotřebu. Pokud sazby nejsou nižší než minimální úrovně zdanění předepsané touto směrnicí a jsou slučitelné s právními předpisy, mohou členské státy uplatňovat rozlišené sazby. [6]

Tab. č. 3.1: Minimální sazby daně uplatnitelné na pohonné hmoty

Minimální sazby daně	1. ledna 2004	1. ledna 2010
Olovnatý benzín (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 11 31, 2710 11 51 a 2710 11 59	421	421
Bezolovnatý benzín (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45 a 2710 11 49	359	359
Plynový olej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 41 až 2710 19 49	302	330
Petrolej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 21 a 2710 19 25	302	330
Zkapalnělý plyn (LPG) (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2711 12 11 až 2711 19 00	125	125
Zemní plyn (v eurech na GJ spalného tepla) Kódy KN 2711 11 00 a 2711 21 00	2,6	2,6

Zdroj: Směrnice Rady 2003/96/ES

Tyto sazby daně uplatnitelné na pohonné hmoty se používají k průmyslovým a obchodním účelům:

- zemědělské a zahradnické práce, chov ryb a lesnictví;
- stacionární motory;
- zařízení a stroje používané při stavbách, stavebně inženýrských pracích a veřejných pracích;
- vozidla určená k používání mimo veřejné cesty nebo pro vozidla, jež nejsou schválena k používání převážně na veřejných silnicích. [6]

Tab. č. 3.2: Minimální sazby daně uplatnitelné na pohonné hmoty používané k průmyslovým a obchodním účelům

Pohonné hmoty	sazba daně
Plynový olej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 41 až 2710 19 49	21
Petrolej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 21 a 2710 19 25	21
Zkapalnělý plyn (LPG) (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2711 12 11 až 2711 19 00	41
Zemní plyn (v eurech na GJ spalného tepla) Kódy KN 2711 11 00 a 2711 21 00	0,3

Zdroj: Směrnice Rady 2003/96/ES

Tab. č. 3.3: Minimální sazby daně uplatnitelné na paliva a elektřinu

Paliva a elektřina	sazby daně	
Plynový olej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 41 až 2710 19 49	21	21
Těžký topný olej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 61 až 2710 19 69	15	15
Petrolej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 21 a 2710 19 25	0	0
Zkapalnělý plyn (LPG) (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2711 12 11 až 2711 19 00	0	0
Zemní plyn (v eurech na GJ spalného tepla) Kódy KN 2711 11 00 až 2711 21 00	0,15	0,3
Uhlí a koks (v eurech na GJ spalného tepla) Kódy KN 2701, 2702 a 2704	0,15	0,3
Elektřina (v eurech na MWh) Kód KN 2716	0,5	1,0

Zdroj: Směrnice Rady 2003/96/ES

3.4 Metalurgické procesy

Metalurgické procesy dle § 8 odst. 2 jsou v určitých případech od energetických daní osvobozeny. Předpokladem zákona je osvobození těch činností ve výrobním průmyslu, které vyžadují vysokou energetickou náročnost. Nelze tedy osvobodit veškerou činnost a to ani tu, která je klasifikována jako „výroba základních kovů, hutních a kovárenských výrobků“. Dále nemohou být osvobozeny ty výrobní operace, které nemají bezprostřední souvislost

s metalurgickými procesy. Metalurgickými procesy se myslí ty procesy, které bezprostředně souvisejí s tepelnou úpravou rud, jako je železná ruda, bauxit a koncentráty těchto rud a které souvisejí s výrobou hutních a kovodělných výrobků. Dalšími netaxativními činnostmi jsou další úpravy při výrobě kovů (rozmrazování, ohřev atd.), vytváření odlitků z roztavených směsí. Naopak činnostmi, které nemohou být osvobozeny od daní, je výtop a osvětlení prostor výroby a provozu.

3.5 Mineralogické postupy

Mineralogické postupy dle § 8 odst. 2 jsou v určitých případech od energetických daní osvobozeny. Mineralogická výroba je výroba nekovových minerálních výrobků. Osvobození se vztahuje na energeticky náročnou výrobu. Energeticky náročným je zde shledáváno teplo potřebné na ohřev a tváření materiálu. Dále se osvobození vztahuje na činnosti, které jsou specifické pro výrobu minerálních výrobků (např. tepelná úprava a zušlechťování, laboratorní práce při přípravě směsí pro výrobu). Osvobození v rámci mineralogických procesů se nevztahuje na činnosti hospodářských subjektů, protože v jejich případě se nejedná o činnosti bezprostředně souvisejícími s mineralogickými postupy. Do této kategorie spadá údržba provozu, balení výrobků, správa podniku, osvětlení a vytápění prostor, neboť stejné činnosti provádějí i podniky, které neaplikují mineralogické postupy.

3.6 Energetické daně v ČR

V České republice energetické daně nabyly platnosti a působnosti 1. ledna 2008. Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů tvoří právní rámec uplatňování těchto daní. Část čtyřicátá pátá se věnuje dani ze zemního plynu některých dalších plynů. V části čtyřicáté šesté se podrobně popisuje daň z pevných paliv a část čtyřicátá sedmá je určena dani z elektřiny. V těchto částech je důkladně rozebráno, co je předmětem daně, kdo je plátcem daně, jak se vypočítává daň, co je od daně osvobozeno a mnoho dalšího. Tyto pojmy jsou podrobněji popsány v první části bakalářské práce.

3.7 Připravovaná novela právních předpisů týkajících se energetických daní

3.7.1 Uhlíková daň

Vláda připravuje novelu právních předpisů týkajících se energetických daní. Novelizace se bude týkat zavedení uhlíkové daně.

Uhlíkovou daň lze definovat jako povinnou, zákonem stanovenou platbu do státního rozpočtu, která je odváděna za topení uhlím domácnostmi.

Pravděpodobně od začátku roku 2014 by uhlíková daň mohla postihnout v ČR každého, kdo topí uhlím či topnými oleji, bere teplo od malých tepláren nebo také topí plynem. Citelně by tak vzrostly výdaje průměrné domácnosti, která spotřebovává uhlí pro topení a ohřev vody. Zavedením této daně by cena uhlí vzrostla, čímž by se zvýšily příjmy do státního rozpočtu, samozřejmě na úkor občanů.

Hlavní důvod pro zavedení uhlíkové daně v ČR je sladění sazeb spotřebních daní s Evropskou unií, zlepšení životního ovzduší a také to, že vypouštěním emisí do ovzduší dochází ke globálnímu oteplování. Uhlíková daň není v EU žádnou převratnou novinkou. Poprvé byla zavedena již v roce 1990 ve Finsku, následovně v Nizozemsku, Švédsku a Dánsku. V roce 2010 ji posledně zavedlo Irsko, vážně o ní uvažují i další státy EU. Jednou z věcí, kterou OECD kritizovala Českou republiku, byla nízká daň z uhlí podporující využití pro individuální vytápění. A druhou věcí, že zemní plyn využívaný pro vytápění domácností nepodléhá dani z plynu, resp. je od této daně osvobozen.

3.7.2 Zrušení osvobození zemního plynu v domácnostech

Se zavedením uhlíkové daně by mělo dojít ke zrušení osvobození zemního plynu pro vytápění domácností. Čímž by cena zemního plynu pro domácnosti vzrostla. Dle zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů“ míra zdanění zůstala na minimu požadovaném směrnicí a zemní plyn spotřebován v domácnostech je dokonce zcela osvobozen. Tím vznikl paradox, že ze zemního plynu spotřebovaného v centrální výtopně pro dodávky tepla domácnostem se daň odvádí, zatímco tentýž zemní plyn spotřebovaný přímo v domácnosti je od daně osvobozen.

Ve srovnání s členskými státy se Česká republika řadí s 20 % k zemím s relativně nejnižším zdaněním zemního plynu pro domácnosti. Zrušením osvobození zemního plynu

domácností by ČR patřila do průměru zdanění EU. Mezi státy EU patří ČR k nejnižším pozicím v oblasti zdanění zemního plynu, nicméně v ceně zemního plynu bez daně se ČR přibližuje evropskému průměru. V zemích střední Evropy má ČR druhou nejvyšší cenu zemního plynu pro domácnosti bez daně a dokonce i vyšší než v sousedním Německu.

Zavedením uhlíkové daně a zrušením osvobození zemního plynu pro domácnosti se předpokládá nárůst počtu domácností, které budou upřednostňovat tuhá paliva před zemním plynem. Tento nárůst může vést ke zhoršení životního ovzduší. Dalším možným důsledkem je nárůst nelegálního lesního těžebního průmyslu. Dále může mít osvobození negativní dopad na konkurenceschopnost v některých energeticky náročných odvětvích. Uhlíková daň by tudíž mohla mít jak pozitivní tak negativní dopad na hospodářství výše jmenovaných subjektů a na životní prostředí.

3.8 Odvody energetických daní do státního rozpočtu ČR v letech 2008 až 2012

Největšími příjmy do státního rozpočtu jsou považovány veškeré daně. Do daňových příjmů státního rozpočtu jsou zahrnovány daně, cla, poplatky a pojistné na sociální zabezpečení včetně příspěvku na politiku zaměstnanosti. Taktéž se odvádí do státního rozpočtu všechny tři energetické daně. Dle statistik celní správy jsou v jednotlivých tabulkách uvedeny výměry energetických daní v jednotlivých letech. Vnitrostátní vyměřená daň zahrnuje tuzemskou daň a celkové inkaso. Sazby energetických daní se v určitých letech změnily, což hraje podstatnou roli ve vyměření daní za daný rok.

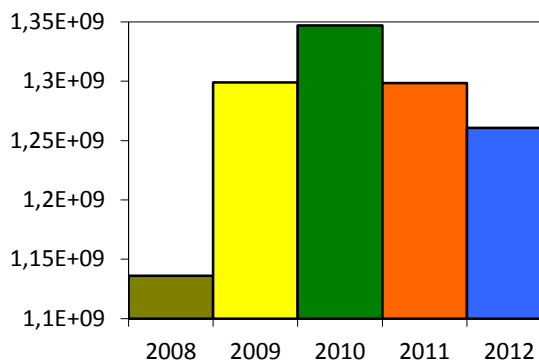
3.8.1 Odvod daně ze zemního plynu a ostatních plynů v ČR

Součet vnitrostátní vyměřené daní ze zemního plynu a ostatních plynů ve všech letech činila 6 341 119 094 korun českých. Pro srovnání, v grafu lze vidět, že největší příjem do státního rozpočtu z odvedené daně byl v roce 2010 a nejmenší příjem v roce 2008.

Průměrně bylo od roku 2008 odvedeno na daní ze zemního plynu a ostatních plynů do státního rozpočtu ročně 1 268 223 819 Kč.

Tab. č. 3.4: Celková částka z odvedené daně v ČR

rok	odvedená daň v Kč
2008	1 135 938 196
2009	1 299 024 297
2010	1 347 087 631
2011	1 298 510 624
2012	1 260 558 346

Zdroj: Celní správa + vlastní zpracování

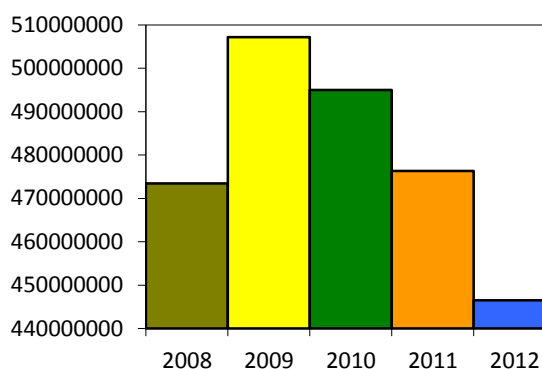
3.8.2 Odvod daně z pevných paliv v ČR

Celkový příjem do státního rozpočtu z odvedené daně z pevných paliv za roky 2008 až 2012 byl ve výši 6 341 119 094 korun českých. Z grafu vyplývá, že v roce 2009 se odvedlo na dani z pevných paliv nejvíce a v roce 2012 nejméně.

Průměrně bylo od roku 2008 odváděno na dani z pevných paliv do státního rozpočtu ročně 479 687 674 Kč.

Tab. č. 3.5: Celková částka z odvedené daně v ČR

rok	odvedená daň v Kč
2008	473 436 145
2009	507 152 498
2010	494 990 926
2011	476 351 000
2012	446 507 801

Zdroj: Celní správa + vlastní zpracování

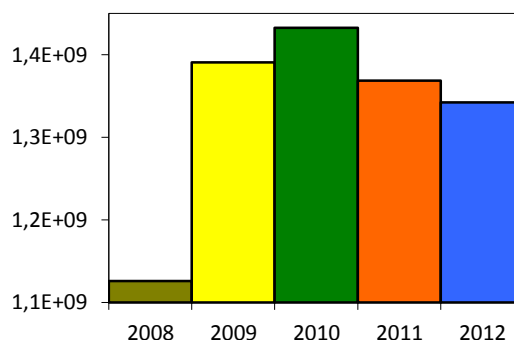
3.8.3 Odvod daně z elektřiny v ČR

V letech 2008 až 2012 se ve výši 6 659 921 838 korun českých odvedlo do státního rozpočtu na dani z elektřiny. Největší příjem do státního rozpočtu byl v roce 2010 a nejmenší příjem v roce 2008.

Průměrně bylo od roku 2008 odváděno na dani z elektřiny do státního rozpočtu ročně 1 331 984 368 Kč.

Tab. č. 3.6: Celková částka z odvedené daně v ČR

rok	odvedená daň v Kč
2008	1 125 763 451
2009	1 390 827 382
2009	1 390 827 382
2010	1 432 558 940
2011	1 368 442 467
2012	1 342 329 598

Zdroj: Celní správa + vlastní zpracování

3.9 Komparace energetických daní ve vybraných členských státech

Vydáním směrnice 2003/96/ES zavedlo energetické daně mnoho členských států. Ovšem ne každá členská země zavedla všechny tři energetické daně. Tato tabulka porovnává sazby energetických daní využívané k výrobě ve vybraných členských zemích. A to v Česku, Dánsku, Maďarsku, Rumunsku a Švédsku.

Komparací minimálních sazeb všech tří energetických daní ve vybraných členských státech se ukázalo, že v roce 2013 dosahuje nejnižších minimálních sazeb Rumunsko. A naopak nejvyšší minimální sazby pro všechny tři energetické daně nastavuje severský stát Dánsko.

Tab. č. 3.7: Minimální sazby energetických daní v národní měně Euro

zdroje	zemní plyn	tuhá paliva	elektrina
zdanění spotřeby	0,15 EUR/GJ	0,15 EUR/GJ	0,5 EUR/MWh
Česko	0,34	0,34	1,13
Dánsko	9,37	10,21	93,76
Maďarsko	0,31	0,31	1,03
Rumunsko	0,17	0,15	*0,50
Švédsko	2,85	4,13	0,59

Zdroj: Směrnice Rady 2003/96/ES + vlastní zpracování

*Elektrina vyráběná z přírodně obnovitelných zdrojů je od daně z elektřiny osvobozena.

Uhlíková daň ve vybraných členských státech

Uhlíková daň je jednou z energetických daní, která se stala častým tématem diskusí v oblasti ochrany životního prostředí. Je určena na snížení obsahu uhlíku v oxidu uhličitém. Uhlíková daň je obecně malá ve srovnání s ostatními daněmi z pohonných hmot. [13] Evropská unie přišla s návrhem snížení emisí už v roce 2005. Do roku 2025 plánuje snížit emise o 21 %. Podobně smýšlí i Austrálie, která plánuje do roku 2020 snížit emise o 5 %. Uhlíková daň byla navržena Evropskou komisí v roce 2010, ale ne všechny členské státy se shodly na tomto návrhu. S přijetím souhlasilo Dánsko, Finsko, Irsko, Nizozemsko, Norsko, Slovinsko, Švédsko a Velká Británie.

Již v roce 1990 se **Finsko** stalo první zemí, která zavedla uhlíkovou daň, i když přispívala pouze nízkým procentem CO² do světových emisí (0,3 %) oproti jiným státům. Od roku 2010 činí sazba daně za tunu CO² € 20. Z počátku činila uhlíková daň pouze € 1,2 za tunu CO². Sazba daně se s postupem času zvyšovala. V roce 2003 činila € 18,05 na tunu CO². [9]

V roce 2010 se sazba daně zvýšila na € 20 za tunu CO². [10]

Dalším členským státem uplatňující uhlíkovou daň je **Nizozemsko**. Daň zavedlo v roce 1990, později však byla tato daň nahrazena daní z pohonných hmot. [10]

V **Dánsku** byla daň zavedena pro domácnosti od roku 1992, pro podniky od roku 1993. Sazba daně činila € 13,4 na tunu CO². [11]

Velká Británie zavedla předpisy, které nařizují od roku 2016 všem novým domům neprodukovat žádné emise při vytápění a osvětlení. Pro rok 2013 je sazba daně stanovena na 4, 94 liber za tunu CO² a pro roky 2014 a 2015 bude sazba činit 9,55 liber. [15]

4 PRAKTICKÉ UPLATŇOVÁNÍ ENERGETICKÝCH DANÍ VE SPOLEČNOSTI OSTROJ a. s.

4.1 Společnost Ostroj a.s.

Akciová společnost Ostroj a.s. (dále jen společnost), sídlící v Opavě, je významným výrobcem různých strojírenských produktů s více než šedesátiletou výrobní tradicí. V České republice je považována za největšího producenta důlních strojů zabývající se těžbou a zpracováním nerostných surovin, především uhlí. Historie této společnosti se datuje už od roku 1878, ale akciovou společností se stala až 1. května 1992. Společnost se dělí na několik divizí: důlní stroje, kovárna a kalárna, hydraulika, nástrojárna, galvanovna a od roku 2011 došlo k rozšíření činnosti divize strojírna. Ve výrobním programu divize důlní stroje se vyrábí rozsáhlý sortiment strojů pro dobývání v hlubinných dolech s nejstarší tradicí výroby a dlouhodobě výbornými vývojovými zkušenostmi. Výrobou důlních zařízení je známa nejen Česká republika. Společnost spolupracuje například s Ruskem, Ukrajinou, Tureckem, Mexikem, Kolumbií či Polskem.

Pro přiblížení slova galvanovna se jedná o divizi provádějící závěsové i bubnové galvanické (elektrolytické) zinkování a tvrdé funkční chromování na čtyřech galvanických linkách. [14]

V rámci svých možností se společnost snaží eliminovat negativní dopady své činnosti a přistupovat co nejzodpovědněji k ochraně životního prostředí. K zásadním opatřením zlepšující životní prostředí se můžou zahrnout změny nastolené v odpadovém hospodářství a v oblasti ochrany ovzduší za účelem redukovat množství spotřebované energie a množství emisí. Společnost svou aktivitu vkládá také na podporu handicapovaných dětí a mládeže v blízkosti svého sídla. Zaměstnanci se podrobují odborným, jazykovým školením, které zvyšují jejich pracovní kompetence a inovační dovednosti potřebné k výkonu své práce.[7]

4.2 Odvod daně z elektřiny

Společnost je plátcem energetických daní, a to daně z plynu a daně z elektřiny. Tyto daně odvádí měsíčně příslušnému celnímu úřadu v Opavě do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daně přiznat a zaplatit.

Elektřina používána při výrobních procesech je zdaňována jen z části. Z důvodu spotřebované části elektřiny na galvanovně při galvanizačních procesech je daň z elektřiny

z části osvobozena. Částečné osvobození této daně se dle Celního úřadu vypočítává následovně: od spotřeby celého objektu galvanovny se odečtou podružné elektroměry a odhadnutá spotřeba nevýrobních procesů. Tato vypočítána spotřeba je pak od daně osvobozena. Zbývá elektřina je zdaňována a přiznávána místně příslušnému celnímu úřadu v Opavě.

Vypočte se vynásobením základu daně sazbou daně. Základem daně je množství elektřiny v MWh a sazba daně činí 28,30 Kč/MWh.

Pro přiblížení je sestavena tabulka výpočtu odvodu daně za leden 2013, která ukazuje výši osvobození od této daně a výši daňové povinnosti.

Tab. č. 4.1: Výpočet odvodu daně z elektřiny za měsíc leden

zdaňovací období leden 2013	
celková spotřeba podniku v kWh	1 735 520
přívod do galvanovny – T3 v kWh	202 356
odečet dalších spotřeb (přívod – suma podružných) v kWh	189 421
pracovních dnů	22
nevýrobní procesy v kWh	2 746
osvobozeno v kWh	186 675
výše částky ke zdanění v kWh (základ daně * sazba daně)	1 548,85
daňová povinnost v Kč	43 833

Zdroj: Ostroj a.s. + vlastní zpracování

Tab. č. 4.2: Výpočty odvodu daně za listopad, prosinec a únor

zdaň. období	č.označení výrobku	množství v MWh	sazba daně Kč/MWh	daň v Kč
listopad	571600	1 642,39	28,30	46 480
prosinec	571600	1 050,65	28,30	29 734
únor	571600	1 359,93	28,30	38 486

Zdroj: Ostroj a. s. + vlastní zpracování

Výši daně z elektřiny se zjistí vynásobením množství elektřiny v MWh sazbou daně, která činí 28,30 Kč/MWh. Jednotlivá vyplněná daňová přiznání jsou umístěny v Přílohách č. 3 až č. 10.

Podružné elektroměry jsou počítadla elektrické energie, která posluhují jako dílčí počítadla energie jednofázového či třífázového střídavého proudu. Nejmodernější elektroměry

jsou universální v tom, že měří odběr i dodávku elektřiny, veškeré hodnoty se programují do paměti elektroměru. Odpočet je proveden manuálně z displeje. Mnohé firmy, které používají podružné elektroměry, se potýkají s problémem součtu naměřených spotřeb. Problém je v tom, že podružné elektroměry neodpovídají hodnotě naměřené energetickými závody. Zbavením se tohoto problému, musí být dodržována určitá pravidla: odběratelům je zakázáno opatřovat si individuální elektroměry; reálný odběr musí odpovídat měřidlům v daném úseku a všechny podružné elektroměry musí být ověřeny a zajištěny plombou.

Nevýrobní proces lze definovat jako soubor působících činností, který souvisí méně či více s přetvořením vstupů na výstupy. Jedná se například o proces osvětlení, který se nezapočítává do výroby. Nevýrobní procesy jsou stanoveny odborným posudkem. Tento posudek vyhotovuje oprávněná osoba místního celního úřadu. V zimním období je větší spotřeba elektřiny na osvětlení, tudíž bude větší odpočet nevýrobního procesu oproti letnímu období.

4.3 Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně

Společnost Ostroj a. s. je plátcem daně z elektřiny a zároveň podléhá částečnému osvobození od této daně. Společnosti bylo povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně vydáno 27. 5. 2008 celním úřadem sídlícím v Opavě a toto právo povoluje užívat do 23. 5. 2013, tedy osvobozeno na dobu pěti let, viz Příloha 1.

Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně společnosti se vztahuje na § 8 odst. 2 ZDE.

Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně je potřeba pouze v případě nabytí elektřiny osvobozené podle § 8 odst. 2 ZDE jinak než výrobou.

Dle § 8 odst. 2 ZDE je od daně osvobozena elektřina určená k použití nebo použitá k technologickým účelům nezbytným pro výrobu elektřiny nebo kombinovanou výrobu elektřiny a tepla; k technologickým účelům nezbytným k udržení schopnosti vyrábět elektřinu nebo kombinovanou výrobu elektřiny a tepla; ke krytí ztrát v přenosové nebo distribuční soustavě; při provozování dráhy a drážní dopravy; při elektrolytických nebo metalurgických procesech nebo k mineralogickým postupům. [8]

Na elektřinu dle § 8 odst. 2 se vztahuje osvobození od daně jen v případě, jestliže byla elektřina konečným spotřebitelem vzata od dodavatele do odběrného místa, určeného pro odběr elektřiny osvobozené od daně, jehož registrační číslo je sděleno v povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně. [5]

4.3.1 Návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně

První z věcí, kterou je společnost povinna uskutečnit, jestliže chce získat povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně, je podat návrh na vydání tohoto povolení. O tomto vydání rozhoduje celní úřad v Opavě.

návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně obsahuje:

- identifikační údaje navrhovatele
- předpokládané roční množství odebrané elektřiny osvobozené od daně v MWh
- registrační číslo odběrného místa, které přidělí operátor trhu, slouží k zajištění vyhodnocování, vypořádání odchylek a zúčtování, případně k zajištění procesu změny dodavatele. Také se uvádí v Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně
- součástí je také licence, ve které je popsána činnost, pro kterou je elektřina osvobozená od daně
- schéma zobrazující odběrné elektrické zařízení v odběrném místě společnosti - za odběrné místo se považuje místo, v němž je instalováno dané odběrné elektrické zařízení zákazníka, spolu s měřicími transformátory
- popis účelu a způsobu použití elektřiny osvobozené od daně
 - musí být popsána zcela, například: § 8 odst. 2 nebo
 - přesnou citací, například: při elektrolytických nebo metalurgických procesech,

jestliže je elektřina odebírána i k jiným osvobozeným účelům, musí se uvést všechny účely.[5]

4.3.2 Rozhodnutí o vydání povolení správcem daně

Před schválením povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně se podává návrh na toto schválení. Návrh se podává správci daně, který zároveň o tomto vydání rozhoduje.

Při rozhodování o vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně postupuje správce daně takto:

Přijatý návrh na vydání povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně zaeviduje ve spisovném protokolu a začíná běžet třicetidenní lhůta pro vydání povolení.

Jestliže návrh neobsahuje všechny předepsané náležitosti, správce daně vyzve společnost, aby tyto náležitosti doplnila. Pokud tak společnost neučiní, stává se podání neúčinným.

Celní úřad v Opavě prověří veškeré údaje uvedené v návrhu na povolení. Sepíše protokol o provedeném místním šetření, zda společnost splnila požadované podmínky k osvobození a včetně protokolu o místním šetření zašle zpět správci daně.

Po ověření všech podmínek zpracuje pracovník správce daně návrh rozhodnutí k tomuto povolení a předloží jej pověřenému pracovníku správce daně, aby jej podepsal.

Na závěr toto povolení doručí společnosti.[5]

4.4 Odvod daně ze zemního plynu

Jak už bylo v této praktické části zmíněno, společnost je plátcem daně z plynu. Společnost sice je plátcem této daně, ale nevzniká ji povinnost daň přiznat, protože je v roli konečného spotřebitele. Konečný spotřebitel nemá povolení k nabytí plynu bez daně jako osoba v pozici dodavatele dle §13 ZDZP, a současně nevyužívá plyn určený pro účely, na které by se vztahovalo osvobození této daně dle § 8 ZDZP. Povinnost daň přiznat vzniká jejímu dodavateli Lama energy a. s., sídlící v Hradci nad Moravicí. Společnost platí daň každý měsíc prostřednictvím přijaté faktury dodavateli, který ji přiznává místně příslušnému Celnímu úřadu.

Kdyby nastala situace, že by byla společnost Ostroj a. s. v pozici dodavatele, společnosti Lama energy a. s., by nevznikla povinnost danou daň přiznat. Dodavatelem by se tedy společnost stala, jestliže by měla povolení pro nabytí plynu bez daně a následně by tento plyn pořízený bez daně použila pro své účely. Daň přiznat a zaplatit by musela do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost tuto daň přiznat a zaplatit, kdyby ji spotřebovala k účelům na které se osvobození od daně nevztahuje.

Daň ze zemního plynu se vypočítává vynásobením základu daně sazbou daně. Základem daně pro daň ze zemního plynu je množství plynu v MWh spalného tepla. Sazba daně činí 30,60 Kč/MWh spalného tepla. Tabulka slouží k nastínění výpočtu, podrobně je výpočet popsán v Příloze č. 11 až 17.

Tab. 4.3: Výpočet výše daně ze zemního plynu za měsíc březen

zdaň. období	množství v MWh	sazba daně Kč/MWh	daň v Kč
březen	368,52498	30,60	1 1276,86

Zdroj: Ostroj a. s. + vlastní zpracování

Kdyby se společnost Ostroj a. s. stala dodavatelem, musela by si vyřídit povolení k nabytí plynu bez daně. O tomto vydání rozhoduje místně příslušný Celní úřad v Opavě.

Tento návrh obsahuje identifikační údaje navrhovatele, předpokládané roční množství odebraného plynu bez daně v MWh, výpis z obchodního rejstříku a doklad prokazující skutečnosti, že navrhovatel je držitelem licence na obchod s plynem, jestliže bude plyn odebírán prostřednictvím plynárenského zařízení.[5]

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat energetické daně z hlediska právních předpisů a zákonů daňové soustavy. Práce byla zaměřena především na analýzu daňových odvodů firmy Ostroj a. s., a to zvláště odvodu daně z elektřiny, u níž společnost z části uplatňuje povolení k jejímu nabytí osvobozenému od daně. Dílčími tématy práce se staly deskripce a komparace sazeb energetických daní mezi ČR a vybranými členskými státy EU, neboť s energetickými daněmi je spjato nemálo skutečností důležitých k rozlišování jednotlivých daňových úprav států EU.

V první části této práce byly charakterizovány základní pojmy v oblasti energetických daní - pojmy jak společné pro všechny tři energetické daně tak pojmy vztahující se k dílčím daním.

V druhé části byl rozepsán vývoj a historie harmonizace energetických daní s EU. V průběhu několika minulých let byla řada směrnic novelizována. K novelizaci došlo také ve Směrnici 2003/96/EC, která se stala v oblasti energetických daní stěžejní. Změny nastaly především ve zdaňování minerálních olejů, elektrické energie, zemního plynu a uhlí. Minimální daňové sazby energetických daní se zavádějí především z toho důvodu, aby vnitřní trh řádně fungoval a nedocházelo k nesrovnalostem mezi vnitrostátními stupni zdanění energetických produktů, které uplatňují členské státy. V této části jsou také rozepsány příjmy z těchto daní do státního rozpočtu. Průměrně bylo od roku 2008 odvedeno na dani ze zemního plynu a ostatních plynů ročně 1 268 223 819 Kč, na dani z pevných paliv 479 687 674 Kč a na dani z elektřiny 1 331 984 368 Kč.

V dalším bodu se práce zaměřuje na připravovanou novelu v oblasti energetických daní pro rok 2014, která by zřejmě měla obsahovat zavedení uhlíkové daně a s tím by bylo spojeno i zrušení osvobození od daně z plynu v domácnostech. Uhlíková daň není v EU ojedinělá. Od roku 1990 ji postupně začaly zavádět severské státy. Zavedením této novely lze předpokládat větší zátěž pro domácnosti v platbách za energie.

Srovnáním minimálních sazeb všech tří energetických daní ve vybraných členských státech (Česko, Dánsko, Maďarsko, Rumunsko, Švédsko) se ukázalo, že v roce 2013 dosahuje nejnižších minimálních sazeb Rumunsko. A naopak nejvyšší minimální sazbu nastavuje severský stát Dánsko.

Třetí část bakalářské práce se zabývala analýzou odvodu daně z elektřiny společností Ostroj a. s., která je od daně z elektřiny částečně osvobozena z důvodu spotřebované části elektřiny na galvanovně při galvanizačních procesech. Dále je podrobně popsán průběh

podání návrhu na toto osvobození; náležitosti, které musejí být splněny a důležitá rozhodnutí o vydání povolení správcem daně. Postup, v případě, že by vznikla povinnost přiznat daň na dani z plynu u společnosti Ostroj a. s.

Vzhledem k výši znečištění životního prostředí bylo dle názoru autorky zavedení těchto daní tím správným krokem k řešení situace čistoty ovzduší konkrétně v Moravskoslezském kraji. Autorka se domnívá, že v určitých případech zavedení energetických daní nehraje zásadní roli v kontextu životního prostředí. Průmyslové výrobní provozy, specializující se na výrobu pomocí metalurgických procesů a mineralogických postupů, které se jistě velkou mírou podílejí na obsahu emisí, jsou pro svou vysoce energeticky náročnou výrobu od těchto daní osvobozeny, neboť by citelně vzrostly ceny konečných produktů, čímž by se výrazně snížila poptávka po daných produktech výrobců ve státech, kde by byli touto daní zatíženi na rozdíl od států, kde energetické daně zavedeny nebyly.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Publikace

[1] JUREČKA, Václav a kol. Mikroekonomie. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 360 s. ISBN 978-80-247-3259-6.

LÁCHOVÁ, Lenka. Daňové systémy v globálním světě. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1.

[2] NERUDOVÁ, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 2. vyd. Praha: ASPI, 2008, 260 s. ISBN 978-80-7357-386-7.

[3] SVÁTKOVÁ, Slavomíra. Spotřební a ekologické daně v České republice. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7.

[4] ŠIROKÝ, Jan. Daně v Evropské unii. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

Zákony, směrnice, nařízení, dokumenty

[5] Celní správa České republiky, Vnitřní pokyn č.: 73/2007 Dostupný z: <http://www.celnisprava.cz/cz/dane/ekologickedane/Obecn%20EKO%20informace/VP-073-2007.pdf>

[6] Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0096:cs:PDF>.

[7] Výroční zpráva Ostroj a.s. z roku 2011

[8] Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů

Internetové odkazy

[9] ECONOMICS INSTRUMENTS IN ENVIRONMENTAL POLICY: Carbon and energy taxes (Finland) ze dne 9. května 2013 [online]. Economicinstruments [9. 5. 2013]. Dostupné z: <http://www.economicinstruments.com/index.php/climate-change/article/119->

[10] EORLD NEXS AUSTRALIA: Fatbox: Carbo taxes arend the Word ze dne 9. května 2013 [online]. CBS [9. 5. 2013]. Dostupné z: <http://www.sbs.com.au/news/article/1492651/Factbox-Carbon-taxes-around-the-world>

[11] ECONOMICS INSTRUMENTS IN ENVIRONMENTAL POLICY: Carbon Dioxide Tax (Sweden) ze dne 9. května 2013 [online]. Economicinstruments [9. 5. 2013]. Dostupné z: <http://www.economicinstruments.com/index.php/climate-change/article/114->

[12] GREEN BUDGET EUROPE: Carbon tax in Sweden 1991-2012 ze dne 9. května 2013 [online]. UNEP [9. 5. 2013]. Dostupné z:

http://www.unep.org/greeneconomy/Portals/88/documents/research_products/Fiscal%20Policies/2_Cottrell_CarbonTax_IMF_UNEP_GIZ_2012_FINAL.pdf

[13] NATIONAL CENTER FOR ENVIRONMENT ECONOMICS: 11.1.5.2. Energy/carbon Taxes ze dne 9. května 2013 [online]. EPA [9. 5. 2013]. Dostupné z: <http://yosemite.epa.gov/ee/epa/eed.nsf/eacd459aaeabd8ce8525766200639df1/50a39751d15c4eb785257746000aff6c!OpenDocument>

[14] OSTROJ: O nás, Home, Divize společnosti ze dne 12. dubna 2013 [online]. Ostroj [12.4.]. Dostupné z: <http://www.ostroj.cz/>

[15] ROUTERS: COLUMN-Britain's carbon tax: unfair and ineffective: Gerard Wynn ze dne 9. května 2013 [online]. Routers [9. 5. 2013]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2013/03/19/column-wynn-carbon-uk-idUSL6N0CB4M820130319>

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	akciová společnost
CNG	Compressed Natural Gas – stlačený zemní plyn
CO ²	oxid uhličitý
DAP	daňové přiznání
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EUR	měna Euro
GJ	gigajoule
Kč	Korun českých
KN	kombinovaná nomenklatura
MWh	megawatthodina
ZDE	Daň z elektřiny
ZDPP	Daň z pevných paliv
ZDZP	Daň ze zemního plynu a některých plynů

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. května 2013

.....*Adéla Štukavcová*.....

Adéla Štukavcová

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně, 1. strana

Příloha č. 2: Povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daně, 2. strana

Příloha č. 3: Daňové přiznání k dani z elektřiny za listopad 2012, 1. strana

Příloha č. 4: Daňové přiznání k dani z elektřiny za listopad 2012, 2. strana

Příloha č. 5: Daňové přiznání k dani z elektřiny za prosinec 2012, 1. strana

Příloha č. 6: Daňové přiznání k dani z elektřiny za prosinec 2012, 2. strana

Příloha č. 7: Daňové přiznání k dani z elektřiny za leden 2013, 1. strana

Příloha č. 8: Daňové přiznání k dani z elektřiny za leden 2013, 2. strana

Příloha č. 9: Daňové přiznání k dani z elektřiny za únor 2013, 1. strana

Příloha č. 10: Daňové přiznání k dani z elektřiny za únor 2013, 2. strana

Příloha č. 11: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 1. strana

Příloha č. 12: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 2. strana

Příloha č. 13: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 3. strana

Příloha č. 14: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 4. strana

Příloha č. 15: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 5. strana

Příloha č. 16: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 6. strana

Příloha č. 17: Daňový doklad – faktura č. 1080046344 za březen 2013, 7. strana